

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 15.07.1963, sp. zn. 9 Tz 62/63, ECLI:CZ:NS:1963:9.TZ.62.1963.1

Číslo: 13/1964

Právní věta: Podstatou trestného činu rozkrádání majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 tr. zák. je odčerpání majetkových hodnot zmenšením majetku v socialistickom vlastníctve, a to formami konania uvedenými v § 132 ods. 1 písm. a) - c) tr. zák., pričom páchatel obohacuje seba alebo niekoho iného. Aby súd mohol dôjsť k správne mu záveru o vine vedúceho predajne socialistického obchodu trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. b) tr. zák. spáchaného úmyselným zavinením manka, musí sa starostlivo zaoberať všetkými skutočnosťami, týkajúcimi sa vzniku a príčin manka zisteného revíznymi orgánmi.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 15.07.1963

Spisová značka: 9 Tz 62/63

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 13/1964 sb. rozh.

Podstatou trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 tr. zák. je odčerpání majetkových hodnot zmenšením majetku v socialistickom vlastníctve, a to formami konania uvedenými v § 132 ods. 1 písm. a) - c) tr. zák., pričom páchatel' obohacuje seba alebo niekoho iného.

Aby súd mohol dôjsť k správne mu záveru o vine vedúceho predajne socialistického obchodu trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. b) tr. zák. spáchaného úmyselným zavinením manka, musí sa starostlivo zaoberať všetkými skutočnosťami, týkajúcimi sa vzniku a príčin manka zisteného revíznymi orgánmi.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 15. júla 1963 - [9 Tz 62/63](#))

Rozsudkom Okresného súdu v Martine z 24. októbra 1962 sp. zn. 2 T 129/61 bol obžalovaný A,

vedúci Jednoty LSD, uznaný vinným okrem ďalších trestných činov tiež trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. b), ods. 2 písm. c) tr. zák., ktorý spáchal tak, že ako vedúci predajne: a) od 1. júna 1953 do konca mája 1962 z tržby predajne pravidelne mesačne dával K, za výpomoc pri písomnej agende predajne po 300 Kčs, čo úhrnom činí 32 400 Kčs. b) od novembra 1959 do konca mája 1962 sústavne mesačne bral tovar z predajne pre svoju domácnosť v hodnote najmenej 400 Kčs bez zaplattenia, čím spôsobil škodu najmenej vo výške 44 800 Kčs. Odvolanie obžalovaného bolo uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 To 432/62 z 22. novembra 1962 zamietnuté.

Rozsudkov Najvyššieho súdu z 15. júla 1963 sp. zn. 9 Tz/63 na sťažnosť pre porušenie zákona bolo uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, pokiaľ ním bol ponechaný bez zmeny výrok rozsudku Okresného súdu v Martine trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) tr. zák., ďalej vo výroku o treste a vo výroku o adhézných nárokoch poškodenej Jednoty LSD zrušené, v tom istom rozsahu bol zrušený aj rozsudok Okresného súdu v Martine a vec bola v rozsahu zrušenia vrátená okresnému prokurátorovi v Martine na nové konanie a rozhodnutie.

Dotyčne ďalších trestných činov bol obžalovanému uložený nový trest.

Z odôvodnenie:

Procesný materiál nepodáva obraz o tom, či a v akom rozsahu mal obžalovaný manko v období r. 1953 - 1961, kedy podľa súdnych rozhodnutí mal spáchať trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve spolu s obdobím do konca mája 1962 v rozsahu úhrnom 44 800 Kčs. V prípravnom konaní vypovedal obžalovaný o tom, že po prvýkrát spozoroval manko asi v sume 10 000 Kčs ku koncu r. 1958, pri inventúre v marci 1959 bolo v predajni iba také manko, ktoré bolo pokryté čerpaním normy strát. K zisteniu manka inventúrnymi nedošlo podľa obžalovaného preto, lebo stratu uhradil z vlastných peňazí.

V ďalšom obžalovaný uviedol, že vzhľadom na zavedené obchodné zvyklosti a na to, že v obci býval už vyše 30 rokov a s občanmi sa poznal, predával im tovar na úver. Tvrdil, že podstatnú časť inventúrou v r. 1962 zisteného manka tvorili práva takéto položky. Súčasne uviedol, že keď sám neskoršie po r. 1958 zistil manka, uhradzoval tieto tým, že si vypožičiaval od občanov peniaze a tieto odvádzal ako tržby. Z procesného materiálu vyplýva, že obžalovaný v uvedených rokoch, najmä v r. 1960 - 1962 si vypožičal od občanov peniaze, a to v sume 49 900 Kčs. Prevažná časť požičiek od občanov spadá do posledného obdobia.

Zo spisovného materiálu vyplývajú ďalej tieto pre posúdenia prípadu významné skutočnosti:

Uskladnenie zásob tovaru bolo robené nezodpovedne, takže dochádzalo tým k veľkým stratám a k odpisom materiálu, pričom, ako to vyplýva z protokolu krajskej obchodnej inšpekcie, nedošlo k odstráneniu odpísaného materiálu, čím sa umožnilo niektoré odpísané veci pojať do inventúry.

Tým, že obžalovaný predával tovar na úver, ním zisťované manka kryl vkladáním vypožičaných peňazí do tržieb a odvádzaním tržieb po vyinkasovaní úveru (keď predaj na úver je v LSD vôbec zakázaný), vznikli ďalšie závažné neporiadky, ktoré neboli po roky odstraňované.

Zo spisu vyplýva podozrenie, že v snahe pokryť manko, nechal obžalovaný pojať do inventúry aj tovar, ktorý už bol zákazníkmi kúpený a zaplattený, ale ostal na sklade. Takto bolo v prípade F., ktorý 25. júna 1962 kúpil v predajni spálňu a matrace úhrnom za 5400 Kčs, ale tieto veci si ihneď neodviesol. Od M zase prevzal obžalovaný zálohu 600 Kčs na šporák, od R 2000 Kčs na pianino. Nebolo objasnené, či obžalovaný zaradil do inventúry aj veci predané P., resp. či odviedol z titulu

tržby aj zálohy, ktoré zložili M. a R.

K poskytovaniu odmeny 300 Kčs mesačne K. obžalovaný vypovedal, že ich niekedy dával aj z vlastných peňazí, inokedy brával tieto peniaze z pokladne, kde však nechával aj svoj plat, takže mal týmto úhradu na takto vydané peniaze. Niekedy dával K protihodnotu v tovare. Zhodne s obžalovaným vypovedal aj K.

K odobraniu tovaru pre vlastnú potrebu obžalovaný uviedol, že hodnota takto mesačne odobratého tovaru mohla činiť okolo 400 Kčs, že táto čiastka bola tiež pokrytá tým, že nechával v pokladni svoj plat. Z výpovedi obžalovaného vyplýva, že evidenciu odobratého tovaru pre vlastnú potrebu nevedol.

Uvedené skutkové okolnosti bolo treba uviesť pre zváženie, či odsúdenie obžalovaného za trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) tr. zák. odpovedá zákonu. Treba pritom konaniu a rozhodnutiu súdov vytknúť tieto pochybenia:

Podstatou trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 tr. zák. je neoprávnené získanie majetkových hodnôt z majetku v socialistickom vlastníctve, pričom páchatel parazitne obohacuje seba alebo niekoho iného. Podmienkou trestnej odpovednosti za tento trestný čin preto je, aby majetok v socialistickom vlastníctve bol zmenšený, a to krádežou, spreneverou alebo podvodom. Ak napadnuté súdne rozhodnutia vyslovujú, že obžalovaný čerpal z tržby predajne mesačne 300 Kčs od r. 1953, bolo treba dokázať, že v období od r. 1953 buď mala predajňa schodok v uvedenom rozsahu, alebo že obžalovaný čerpal mesačne 300 Kčs z takých prostriedkov, ktoré patrili socialistickej organizácii, napr. z normy strát za situácie, keď k skutočným stratám nedošlo, alebo nedochádzalo v takejto výške a keď dával K odmeny beztoho, aby na to bol oprávnený. Podmienkou k volaniu ku trestnej odpovednosti obžalovaného bolo však za tejto situácie predloženie a vyhodnotenie výsledkov revízie za celé obdobie od r. 1953, kedy mal obžalovaný páchať trestnú činnosť, spočívajúcu v neoprávnenom odmeňovaní K. Okrem toho sa mali súde vyporiadať aj s obhajobou obžalovaného, že niekedy dával K peniaze priamo z vlastných a ďalej, že na zakrytie týchto výdajov ako aj výdajov na vlastné zásobovanie nechával v pokladni svoje peniaze.

Pretože najvýraznejším rysom trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve je neoprávnené obohatenie seba alebo inej osoby a v prejednávanom prípade sa naopak zisťuje, že obžalovaný si vypožičiaval, a to vo veľkých obnosoch peniaze, aby zaokryl chronické manká, ktorých pôvod podľa vlastného tvrdenia nevie plne vysvetliť, mali sa súde zaoberať otázkou charakteru a vzniku tohoto neustále sa opakujúceho manka, pretože táto skutočnosť by podstatnou mierou mohla prispieť k plnému objasneniu prípadu.

Z procesného materiálu sa javia tieto prvky, ktoré úhrnom viedli ku vzniku chronického manka: x) 1. predávanie tovaru na úver značnému počtu zákazníkov vo veľkom rozsahu, x) 2. odčerpávanie hodnôt pre výplatu K a pre vlastnú domácnosť, x) 3. nezodpovedné uskladňovanie tovaru, ktoré viedlo k jeho rýchlejšiemu znehodnoteniu, pričom na predajňu boli dodávané zásoby presahujúce potreby obratu v mieste.

Nie je vylúčené, že pri vzniku manka spolupôsobili aj ďalšie skutočnosti.

Bez analýzy vzniku manka a bez vyvodenia potrebných záverov z hľadiska trestnej odpovednosti neboli podklady pre plné objasnenie prípadu.

Ak súde rozhodli bez dostatočného preverenia obhajoby obžalovaného a objasnenia a zhodnotenia všetkých pre rozhodnutie potrebných okolností, porušili tým zákon v ustanoveniach § 2 ods. 5, 6 tr. por. Z uvedených dôvodov bolo treba výroky o vine obžalovaného trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve zrušiť a vzhľadom na náročnosť došetrenia vec v tomto smere

vrátiť okresnému prokurátorovi, pričom pri zisťovaní objektívnej pravdy bude treba postupovať takto:

Bude treba zistiť za celé obdobie, pokiaľ obžalovaný mal páchať trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve, skutočnú výšku mánk v jednotlivých dielčích časových úsekoch; bude treba pritom pre posúdenie, do akej miery obžalovaný čerpal neoprávnene prostriedky zo zvereného mu majetku rozkrádaním (§ 132 ods. 1 písm. b) tr. zák.) vziať do úvahy, v akom rozsahu vznikali manká, resp. bola norma strát čerpaná v dôsledku toho, že obžalovaný vyplácal mesačne 300 Kčs K, pokiaľ sa tak stalo na úkor majetku poškodenej socialistickej organizácie, alebo v dôsledku toho, že obžalovaný čerpal zásoby pre potrebu svojej rodiny. Nebude možno pritom vysloviť, že obžalovaný spáchal rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve v čase, keď v predajni žiadne manko nebolo, resp. keď predajňa nebola iným spôsobom (čerpaním normy strát) ukrátená.